

PÕHJA-PÄRNUMAA HARIDUS- JA
NOORTEVALDKONNA
ARENGUKAVA AASTANI 2040

September 2020

Sisukord

SISUKORD	- 1 -
SISSEJUHATUS	- 2 -
1 LÄHTEOLUKORD	- 3 -
1.1 TOIMEKESKKONNA LÜHIÜLEVADE	- 3 -
1.2 HARIDUSVALDKONNA TUGEVUSED JA VÄLJAKUTSED	- 4 -
2 STRATEEGIA	- 9 -
2.1 VISIOON AASTAKS 2040.....	- 9 -
2.2 MISSIOON	- 9 -
2.3 EESMÄRGID	- 9 -
2.4 LÄBIVAD PÕHIMÕTTED	- 10 -
2.5 STRATEEGIAKAART	- 11 -
3 ARENGUKAVA RAKENDAMINE.....	- 12 -
4 TEGEVUSTE JA INVESTEERINGUTE KAVA	- 13 -

Sissejuhatus

Põhja-Pärnumaa valla haridus- ja noortevaldkonna arengukava on terviklik käsitus alus-, üld- ja huviharidusest ning noorsootööst. Eraldi arengukava otsustati koostada, kuna haridusvaldkond on omavalitsustele pandud ülesannetest üks kõige olulisemaid, moodustades ühtlasi eelarvest suurima osa. Arengukava eesmärk on valdkonna tuleviku osas laiapõhjalise kokkuleppe saavutamine. Selles on praeguse olukorra analüüsile tuginedes määratletud visioon, eesmärgid ja nende saavutamiseks vajalikud tegevused ning investeeringud.

Haridus- ja noortevaldkonna all tuleb siinses dokumendis mõista terviklikku süsteemi, mis lisaks alus- ja üldharidusele hõlmab ka huviharidust ja -tegevust ning noorsootööd. Need on omavahel tihedalt läbi põimunud, mitteformaalne haridus täiendab kooli õpitavat ja vastupidi. Seetõttu on otstarbekas käsitleda neid ühes arengudokumendis. Eelnevast tulenevalt on ka mõistel õppija laiem tähendus - õppimine toimub nii koolis (formaalne haridus), huviringis (mitteformaalne haridus) kui ka muudes vaba aja tegevustes (informaalne haridus). Arengukava keskmes on nüüdisaegne õpikäsitlus - arusaam sellest, mis eesmärkidel ja viisil õppimine toimub, asetades fookusesse iga inimese võimete avamise ja tema toetamise viisil, mis lubab parimat toimetulekut järjest keerustavas maailmas ning ka selle maailma enda mõistlikul arengurajal hoidmist.

Arengukava kokkupaneku raames:

- Koostati valla elanikkonna ülevaade ja rahvastikuproгноos perioodiks 2020–2040;
- Viidi läbi haridus- ja noortevaldkonna asutuste analüüs, sh vaadeldi õpirännet, töötajaskonda, kinnisvara füüsilist olukorda ja finantseerimist. Analüüs hõlmas ka kõikide asutuste külastamist ja juhtide intervjuerimist;
- Korraldati kaasamiseminarid tulevikupildi kujundamiseks.

Arengukava koostamist koordineeris juhtrühm, kuhu kuulusid vallavalitsuse, volikogu ja asutuste esindajad. Juhtrühm määratles peamised suunad, tegi vahekokkuvõtteid ja -järeldusi.

Arengukava dokumentatsioon on üles ehitatud järgmiselt:

- Käesolev dokument – arengukava – sisaldab põhijäreldusi olukorra analüüsist, visiooni, missiooni, eesmäärke, arengukava uuendamise põhimõtteid ja elluviimise tegevuskava;
- Arengukava lisa moodustab taustaanalüüs, kus on üksikasjalikult välja toodud rahvastikuproгноos ja ülevaade muudest näitajatest.

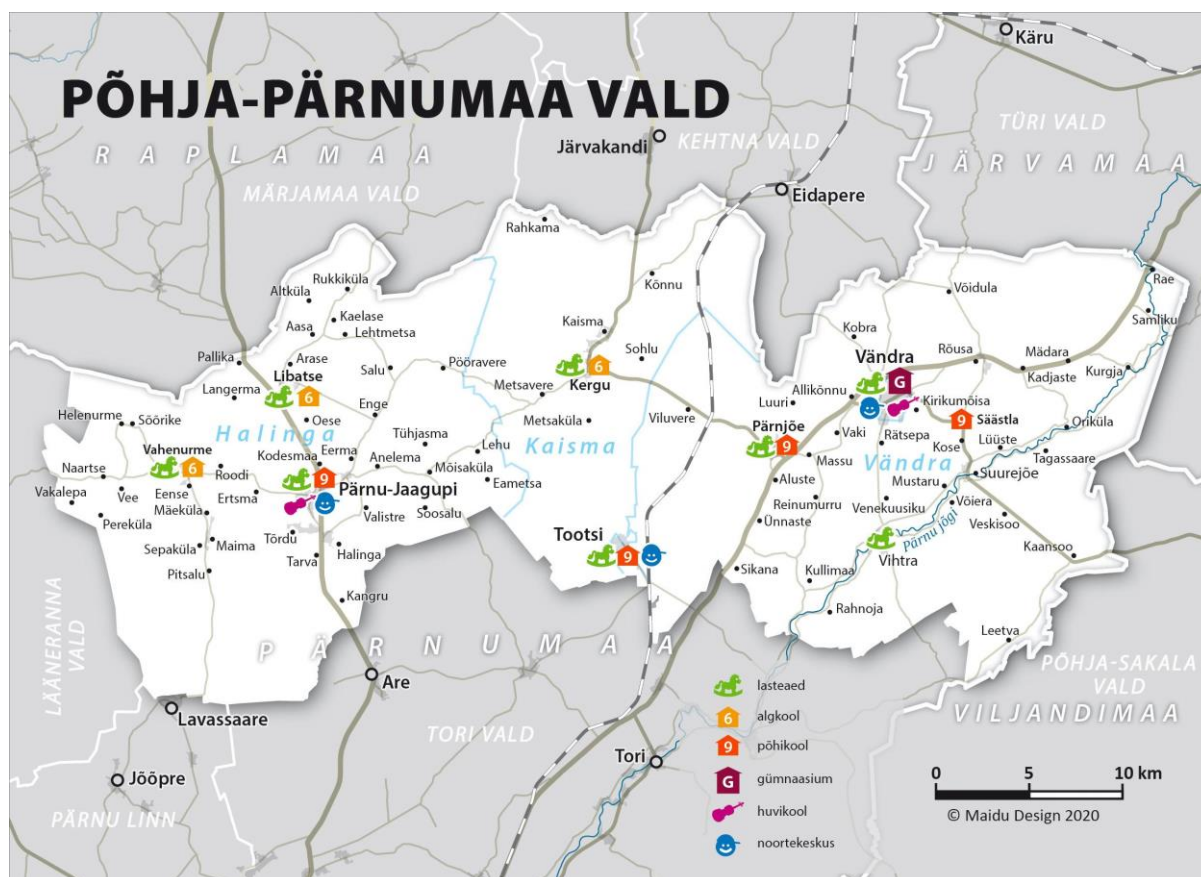
Arengukava on vastu võetud Põhja-Pärnumaa volikogu määrusega.

1 Lähteolukord

Peatükk annab lühiülevaate Põhja-Pärnumaa haridusvaldkonnast, fookuses on analüüsi põhijäreldused. Loetavuse huvides asub analüüs eraldi dokumendis (arengukava lisa 1).

1.1 Toimekeskkonna lühiülevaade

Põhja-Pärnumaa vald asub Pärnu maakonna põhjaosas. Valda iseloomustab suur territoorium (1011 km²) ning tulenevalt ulatuslikest soo-, raba- ja metsaaladest osalt hõre või puuduv asustus. Praegu on Põhja-Pärnumaa valla hallata 13 haridusvaldkonna asutust: üks gümnaasium, kaks põhikooli, kaks lasteaiga koos tegutsevat põhikooli, üks lasteaiga koos tegutsev 6-klassiline kool, üks lasteaiga koos tegutsev 4-klassiline kool, kolm lasteaeda ja kaks huvihariduskooli ning noorsootöökeskus, asukohaga üheksas erinevas asustusüksuses (joonis 1).

Joonis 1. Põhja-Pärnumaa vald ja haridus- ning noortevaldkonna asutused

Asutused:

1. Juurikaru Põhikool on 9-klassiline kool Vändra piirkonnas;
2. Kergu Lasteaed-Algkool on ühe lasteaiaühmaga 6-klassiline kool Kaisma piirkonnas;
3. Pärnjõe Kool on ühe lasteaiaühmaga 9-klassiline kool Vändra piirkonnas;
4. Pärnu-Jaagupi Põhikool on 9-klassiline kool Halinga piirkonnas;
5. Tootsi Lasteaed-Põhikool on kahe lasteaiaühmaga 9-klassiline kool Tootsi piirkonnas;
6. Vahenurme Lasteaed-Algkool on kahe lasteaiaühmaga (Vahenurmes ja Libatses) 4-klassiline kool Halinga piirkonnas;

7. Väandra Gümnaasium on 12-klassiline gümnaasium Väandra alevis;
8. Vihtra Lasteaed on ühe rühmaga lasteaed Väandra piirkonnas;
9. Väandra Lasteaed on 9 rühmaga lasteaed Väandra alevis;
10. Pärnu-Jaagupi Lasteaed Pesamuna on 7 rühmaga lasteaed Halinga piirkonnas;
11. Pärnu-Jaagupi Muusikakool on huvihariduskool Halinga piirkonnas;
12. Väandra Muusikakool on huvihariduskool Väandra piirkonnas;
13. Põhja-Pärnumaa Noorsootöökeskusel on 3 tegevuskohta – noortekeskused Pärnu-Jaagupi, Tootsi ja Väandra alevis.

1.2 Haridusvaldkonna tugevused ja väljakutsed

Põhja-Pärnumaa valla territoorium jaotus enne haldusreformi kolme erineva omavalitsusüksuse vahel. Kõigil valdadel olid oma keskused, kuhu koondati haridusteenused. Demograafiliste muutustega kaasneb vajadus ümber vaadata ka senine toimeloogika ning viia see vastavusse muudatustega.

Järgnevalt on esitatud kokkuvõtvalt peamised järeldused analüüsivaldkondade lõikes.

Ruumimustri seisukohast saab välja tuua järgneva:

- Põhja-Pärnumaa vald on selgelt kahe keskusega omavalitsus. Väandra ja Pärnu-Jaagupi alev on mõlemad rahvaarvult piisavalt suured ning omavad laiemat tagamaad, asudes suuremate liikumisteede ääres ja tagamaalt lähtuvate ühenduste ristumiskohas. Kaugus maakonnakeskusest Pärnu linnast tingib olukorra, kus alevitel on suurem roll elanikkonnale teenuste pakkumisel;
- Tootsi alev on geograafiliselt isoleeritud eraldiseisev tiheasustatud asustusüksus, millel puudub tagamaa;
- Kaisma ei ole eraldiseisev toimepiirkond. Kuigi Kergu küla asub peamiste liikumisteede ristumiskohas, ei ole küla ega ka kogu piirkonna rahvaarv selleks piisavalt suur. Lisaks maakonnakeskusele Pärnule jääb Kaisma piirkond kolme väiksema keskuse – Väandra, Pärnu-Jaagupi ja Järvakandi – mõjualasse;
- Valla haridusvõrgu toimeloogika kujundamisel tuleb arvesse võtta laste arvu ja paiknemist piirkondades (tarbijad), teenuste kättesaadavust (vahemaad) ja peamisi liikumismustreid (ühendused);
- Nii Väandra kui ka Halinga piirkonnas on sõiduaeg vastavalt Väandrasse ja Pärnu-Jaagupisse tagamaalt kuni veerand tundi, Kaisma piirkonnast mõlemasse alla poole tunni. Kuigi Tootsi on selgelt teistest piirkondadest enam eraldatud, jääb ta siiski Väandrast ainult paarikümne minuti sõiduaega kaugusele.

Aset leidnud rahvastikuarengute analüüsimise tulemusena võib kokkuvõtvalt välja tuua järgneva:

- Valla elanikkond väheneb kõigis piirkondades negatiivse loomuliku- ja/või rändeiibe mõjul. Valla rahvaarvu kahanemistempo on olnud pikaajaliselt keskmiselt 1,5% aastas. Koolieas laste arv on vähenenud viieteistkümne aastaga enam kui kaks korda, tööealiste arvu vähenemine on samuti suuremahuline ja kiirenev, ainsaks kasvavaks vanusegrupiks on 65+;
- Piirkondadest on trendid ja üldine demograafiline olukord rahvastiku vanusstruktuuri vaates halvem Tootsi ja Väandra alevis, sündimuse seisukohalt Väandra alevis ning väljarände seisukohalt Väandra alevis ja Kaisma piirkonnas;
- Demograafiline kohanemine on osalt toimunud, aga ei ole veel lõppenud – lapsi ei ole juba praegu piisavalt olemasoleva asutuste võrgu säilitamiseks;
- Sündimus on Eesti keskmisel tasemel, aasta keskmine sündide arv on piisav kuni kolme klassikomplekti moodustamiseks. Sündide arv on piisav liitklassideta koolide pidamiseks Halinga ja Väandra (sh alev) piirkonnas.

Haridusvaldkonna teenusevajaduse prognoos näitab, et:

- Järgneva kümne aastaga kahaneb lasteaiaaas laste arv kuni 100 lapse ehk enam kui neljandiku võrra. Arvestades lasteaiarühma keskmiseks suuruseks 18 last, on tõenäone 5 rühma tegevuse lõpetamise vajadus;
- Järgneva kümnendi jooksul põhikooliõpilaste arvus olulist muutust ei toimu, aset leiab vähenemine kuni 10%;
- Aastal 2030 läheb prognoositavalt 1. klassi Halinga piirkonnas 23 last, Kaisma piirkonnas 3, Tootsi piirkonnas 7 ja Vändra piirkonnas (sh alev) 29 last –valla peale kokku u 60 last. Seega nii nagu juba praegu, veel enam tulevikus, puudub laste arvu alusel vallas vajadus seitsme kooli pidamiseks;
- Aastaks 2040 kahaneb lasteaiaaas laste arv kuni 150 võrra (ligi poole võrra) ning põhikoolieas laste arv 230 võrra (kolmandiku võrra).

Alushariduse korralduse seisukohast saab välja tuua:

- Alushariduse teenuse tarbimine on kohapõhine, vallasisene ränne on väike, väljaspool valda käivad üksikud lapsed;
- Olemasolevad lasteaia rühmade täituvus on keskpärane (keskmiselt 15,5 last rühmas). Ühe rühmaga lasteaedade puhul on see mõisteta, kuid suurtes lasteaedades Vändras ja Pärnu-Jaagupis võiks tulenevalt paremast komplekteerimis võimalusest olla kõrgem. Küll aga tuleb silmas pidada teatavaid piiranguid: Pärnu-Jaagupis on seitsmes rühmas 118 last, seejuures ei tohi sõimerühmades üle 14 lapse olla. Libatse ja Vahenurme lapsed ei mahu praegustel tingimustel Pärnu-Jaagupi lasteaeda ära;
- Kõigis valla piirkondades on selge perspektiiv teenusevajaduse vähenemisele. Lasteaiarühmade arvu vähendamise vajadus tõuseb päevakorda lähiajal nii Vändras kui ka Pärnu-Jaagupis;
- Praegune seis, kus vallas on palju väikeseid lasteaedu (1 rühmaga), tekitab olukorra, kus ei ole võimalik rühmasid laste arvu muutusel optimaalselt komplekteerida. Samas muutuksid vahemaad nt Kergu ja Tootsi sulgemisel liiga suureks. Seega on teenust ka edaspidi vajalik neis hoida, kuid Vändra ja Halinga piirkonnas on soovitatav alusharidus koondada keskustesse.

Üldhariduse korralduse seisukohast saab välja tuua:

- Vaadates asutuste geograafilist paiknemist, koolide õpilaste arvu nii hetkel kui ka perspektiivis ning hariduskulusid, on Põhja-Pärnumaa vallas liiga palju üldhariduskooli;
- Põhikooliõpe on reeglina kohapõhine ja õpilasaränne väike. Väljaspool valda ja piirkonda õpitakse mõnevõrra enam ainult Kaisma piirkonnas (kohapeal on ka ainult 6-klassiline kool). Mujalt käib suhteliselt enam lapsi Tootsi kooli;
- Vändra Gümnaasiumi ja Pärnu-Jaagupi Põhikooli mõjuala ulatub tervele piirkonnale. Väiksemad koolid teenindavad valdavalt asukohta ja ümbruskonna kantide lapsi. Samas näiteks pooled algklasside lapsed Vahenurme kandist õpivad hoolimata kohapealse kooli olemasolust Pärnu-Jaagupis. Teisalt kolmandik lapsi käib Juurikaru Põhikooli Vändra alevist. Tootsi ja Pärnjõe kool on selgelt eelkõige asukohakanti teenindavad koolid;
- Seitsme kooli pidamine Põhja-Pärnumaa vallas ei ole kestlik. Tuleviku koolimudeli valikul on erinevaid võimalusi, kuid põhikooliastmes on õpilaste arvult nii praegu kui ka pikas vaates jätkusuutlikud ainult Vändra Gümnaasium ja Pärnu-Jaagupi Põhikool;
- Arvestades geograafilist lähedust ja koolivaliku mustrit, on juba täna soovitatav koondada Halinga piirkonnas kogu kooliharidus Pärnu-Jaagupi Põhikooli;
- Vändra piirkonnale on samuti piisav üks põhikooliaste, samas arvestades lähtuvalt laste arvust esialgu püsivat paralleelklasside vajadust, võib kaaluda ka ühe nn „rahuliku kooli“ säilitamist. Võttes arvesse geograafilist asukohta ja olemasolevaid ruumitingimusi, siis seda Juurikaru Põhikooli näol, kuid perspektiivis kindlasti mitte 9-klassilise koolina;
- Tootsi piirkonnas on arvestades geograafilist eripära ja tuleviku nõudluse seisukohast vajalik kooli säilitamine kõikides põhikooliastmetes.

- Kaisma piirkonnas on olemasolev ja tuleviku laste arv piisav ainult 3-4 klassiga liitklassidega algkooli pidamiseks;
- Demograafilisest ja geograafilisest aspektist perspektiivi Vändra Gümnaasiumi gümnaasiumiosa õpilaste arvu kasvuks ei ole. Valikumustri säilimisel pole esialgu siiski ette näha ka olulisel määral nõudluse kahanemist. Vändra alevist ja tagamaalt pärit gümnaasiumieas laste arv jääb eeldatavalt kümnendiks 110-130 vahele, misjärel toimub mõningane langus. Eelkõige Halinga, kuid ka Tootsi ja Kaisma piirkonnast pärit gümnaasistidele ei ole Vändra Gümnaasium ei täna ega ka tulevikus tõenäoline valik;
- Põhja-Pärnumaa valla kulud gümnaasiumiastmes õppivatele õpilastele sõltuvad sellest kas valitakse riigigümnaasium või mõni munitsipaalkool ning kokkuhoid saavutatakse Vändra Gümnaasiumi gümnaasiumiastme kuluefektiivsema majandamisega. Lisanduvate laste koolituskulude suurus sõltub, kas valitakse riigigümnaasium või mõni munitsipaalkool;
- Arvestades võimaliku kokkuhoiu suhtena Põhja-Pärnumaa valla hariduskulude kogumahtu ja gümnaasiumi olulisust kogukonnale, on gümnaasiumiastme pidamine pigem valla põhimõtteline poliitiline valik. Senimaani, kuni vald on gümnaasiumi pidamisel võimeline tagama riikliku õppekava täitmiseks vajalike kvalifitseeritud õpetajate olemasolu, turvalisuse, tervisekaitse ja õppekava nõuetele vastava õppekeskkonna olemasolu, võimalused õpilase arengu toetamiseks ning kooli võimekuse pakkuda lisaks kohustuslikele õppeainetele ka valikõppeaineid gümnaasiumi riiklikus õppekavas sätestatud nõuete kohaselt, on see võimalik.

Huviharidus ja noorsootöö:

- Üle poole lastest omandab huviharidust valla muusikakoolides ja Vändra jalgpallikoolis. Halinga piirkonnast käib enam lastest huviharidust omandamas Pärnu linna asutustes;
- Pärnu-Jaagupi ja Vändra muusikakoolide õpilaste arv on püsitud stabiilne, mõlema asutuse tagamaa laste arv on ka tulevikus piisav huvihariduskooli pidamiseks;
- Huvitegevuse korraldamisel on efektiivsem tsentraliseeritud toimemudel kui mitmes väikeses asutuses erinevate väheste osavõtjate arvuga ringide korraldamine;
- Teenuse ühtlasema kättesaadavuse tagamiseks on soovitatav muusikakoolide võimaluste laiendamine ka väga madala huvihariduse osalusega Tootsi piirkonda.

Haridusasutuste personali aspektist on olulised järgnevad asjaolud:

- Väikeste asutuste pidamisel on töötajate arv ja tööjõukulu lapse kohta kõrge. Palju on väikese osakoormusega kaetud ametikohti. Töövaldkondade olemasolu või kaetus on asutustes erinev (tugispetsialistid, haridustehnoloog jne). Väikese koormusega spetsialistide leidmine ja hoidmine on keerulisem ning lisaülesandena mingi tööloigu täitmine ei toeta ametimeisterlikkuse kujunemist;
- Praegu on toitlustamine korraldatud viisil, kus kõik asutused (v.a Juurikaru Põhikool ja Tootsi Lasteaed-Põhikool) valmistavad toidu oma köögis. Toidu valmistamine tsentraalselt (maksimaalselt kolmes asukohas) ja vedu võimaldaks kokkuhoidu;
- Lasteaia- ja koolide õpetajate vanusjaotuses on nooremate õpetajate järelkasvu osakaal pigem madal. Piisava järelkasvu ja vanuselise mitmekesisuse tekkeks haridusasutustes on vajalik Põhja-Pärnumaa valla haridusasutuste kasuks otsustama toetavat palgataset ja õppekeskkonda.

Haridusasutuste kinnisvara aspektist on olulised järgnevad asjaolud:

- Alus- ja üldharidusasutuste igapäevases kasutuses olevat kinnisvara on enam kui 24 000 m² - kinnisvara ei ole kohandatud aset leidnud õpilaste arvu vähenemisega. Lähtuvalt Haridus- ja Teadusministeeriumi soovituslikust koolimudelist, on pinnavajadus ühe õpilase kohta u 11 m², on see vallas keskmiselt ligi kaks korda suurem, mitmes asutuses kordades suurem;

- Hoonetes on palju üleliigset ja vähekasutatavat pinda palju (nt klassiruumide suurus võrreldes laste arvuga klassis). Praegu on mittevajaliku pinda hinnanguliselt kokku 7000 m², laste arvu kahanedes see suureneb;
- Olemasolev haridusasutuste kinnisvara on enamuses rajatud nõukogude ajal levinud planeeringupõhimõtete ja ehituskvaliteediga ehk valdavalt väheväärtuslik, osalt ka amortiseerunud ja suurel määral rekonstrueerimata. Ruumide funktsionaalsus ja seisukord on optimaalne ja tänapäevane ainult Pärnu-Jaagupi Põhikoolis ja Juurikaru Põhikoolis;
- Investeeringuvajadus olemasolevate hoonete kaasajastamiseks on vähemalt 15 miljonit eurot. Arvestades valla finantspositsiooni, ei ole olemasoleva põhitegevuse tulemi ja laenuvõime juures sellises mahus investeeringute elluviimine 10 aasta jooksul võimalik. Arvestades ülepinda ja laste madalat arvu mitmes asutuses pole see ka mõistlik;
- Toetusmeetmeid väikekoolide investeeringuvajaduse katmiseks lõppeval programmiperioodil ei olnud ja on vähetõenäoline, et tuleb ka järgneval. Põhja-Pärnumaa vald ei ole võimeline olemasolevaid hooneid parendama selles tempos, kui suur on nende väärtuse langus ja tagama investeeringuid olemasoleva seisukorra säilitamiseks. Samas ei ole ka olemasoleva olukorra säilitamine otstarbekas ja mõistliku majandamise seisukohalt põhjendatud.

Haridusasutuste finantseerimise aspektist on olulised järgnevad asjaolud:

- Riigi poolt eraldatav palgatoetus ei kata juba praegu vallas nii põhikooli kui ka gümnaasiumiõpetajate töötasu.
- Peamine valla eelarve tulullikas on üksikisiku tulumaks (6,8 miljonit u 51%). Võrreldes Eesti keskmisega on maksutulude osakaal Põhja-Pärnumaa valla eelarves oluliselt madalam ja toetuste osakaal selle võrra kõrgem. 2020. aastal on riigieelarvega seatud õpetaja töötasu alammäär 1315 eurot ehk kasvas võrreldes eelneva aastaga 5,2%. Suure tõenäosusega jätkub kooliõpetajate töötasu alammäär kasv ka tulevikus;
- Tulenevalt õpetajate palgatõusust peab tõusma ka lasteaija õpetajate töötasu alammäär, mis on 90% ja magistrikraadiga õpetajatel 100% õpetaja töötasu alammäärast. Õpetajate töötasuga on seotud ka hariduse tugispetsialistid, kelle minimaalne tasu on võrdsustatud õpetajate töötasu alammääraga. Tugispetsialiste oleks haridustoetuse ümberjagamisel võimalik tasustada õpetajate palgatoetusest;
- 2020. a valla eelarves planeeritud põhitegevuse tulemi on 590 tuhat eurot ehk vaid 4,4% põhitegevuse tulude mahust. Planeeritud vaba netovõlakoorumus 2020. aasta lõpuks on 4,4 miljonit eurot, netovõlakoorumuse määr 30%. Samas ei ole olemasoleva põhitegevuse kulude-tulude struktuuri ja tulemiga Põhja-Pärnumaa vald võimeline suures mahus uusi laene teenindama;
- Maksumaksjad moodustavad 48% elanikkonnast ja 80% vanusrühmast 19-64. Kui Eestis keskmiselt on maksumaksjate arv viimase kümne aasta jooksul kasvanud 21%, siis Põhja-Pärnumaa vallas 4%. Järgmisel kümnendil elanikkonna vanuses 19-64 eluaastat kahanemise tempo kiireneb, möödunud kümnendi aastakeskmiselt -2,2%-lt -2,9%-ni;
- Maksumaksja keskmine brutotulu Põhja-Pärnumaa vallas (2019. a 1060 eurot kuus) on oluliselt madalam Eesti keskmisest (1224 eurot kuus). Seejuures ei ole viimasel kümnendil tulu kasvutempo olnud kõrgem Eesti keskmisest ja seega suhteline sissetulekute vahe on suurenenud. Väliskeskonnast tuleneb jätkuv surve valla kulude kasvaks palgakasvu ja hindade kallinemise näol;
- Valla jooksva majandamise ja vähegi arvestatava investeerimise võimekuse saavutamiseks on vaja oluliselt parandada Põhja-Pärnumaa valla eelarvepositsiooni;
- Valla eelarve jaotuses tegevusvaldkondade lõikes on konkurentsituult suurim osa valla tegevuskuludest seotud just haridusvaldkonnaga. Arvestades tõsiasi, et „võtta saab ainult sealt, kus võtta on“, on olulist mõju omavaid kokkuhoiukohti ka haridusvaldkonnas. Samas ei saa haridusasutuste ümberkorraldamist vaadata lahus valla kinnisvara ja teiste asutuste võrgu üldisest ümberkorraldusest.

Arvestades laste arvu lasteaedades ja õpilaste arvu üldhariduskoolides, oluliselt pinnavajadusi ületavat ja investeringuid eeldavat kinnisvara ja demograafilisi trende, on Põhja-Pärnumaa vallal otstarbekas teha olulisi muudatusi koolivõrgus.

Ilma põhimõtteliste muudatusteta haridusvõrgus (jt avalike teenuste pakkumisel) on Põhja-Pärnumaa vallal juba lähiaastatel väga keeruline tagada Eesti seadustega kohalikule omavalitsusele pandud ülesannete kvaliteetset täitmist.

Põhja-Pärnumaa valla põhimõtteline küsimus haridusvõrgu ümberkorraldamisel lähtub tasakaalupunkti otsimisest skaalal: asukoht võimalikult kodu lähedal (olemasoleva koolivõrgu säilitamine) versus rahalised võimalused palkade, õppesisu ja õppetingimuste parandamiseks.

Haldusreformi järgselt eeldatakse omavalitsustelt suuremat võimekust, seda ka haridusvaldkonnas. Ootus on, et omavalitsus ei tegele pelgalt „pidamise“, vaid ka suudab sisuliste tegevuste koordineerimise eest vastutuse võtta. See tähendab, et lisaks haridusvõrgu korrastamisele tuleb Põhja-Pärnumaal tähelepanu suunata sisuküsimustele.

2 Strateegia

Põhja-Pärnumaa haridus- ja noortevaldkonna arengukavas on kujundatud pikk vaade – tulevikuvision aastani 2040 ja seda täpsustavad lühemaajalised eesmärgid kuni 2030. aastani. Nii vision kui ka eesmärgid on kujundatud, et vastata haridus- ja noortevaldkonna väljakutsetele, arengueeldustele ja ootustele. Eesmärkide täitmiseks on ette nähtud konkreetsed tegevused ja investeeringud.

Eesmärgid on püstitatud teemast lähtuvalt, seejuures kõige olulisemaks on keskendumine sisuküsimustele, s.o lastele ja noortele - nende haridusele, vaba aja veetmisele ning igakülgsel toetamisele. Ülejäänud eesmärgid on seda täiendava iseloomuga.

Kokku moodustavad kõik haridus- ja noortevaldkonna asutused - lasteaiad, koolid, huvikoolid, huviringid, noortekeskused - noore ümber terviku, täites igaüks oma rolli ja täiendades teineteist.

Haridus- ja noortevaldkonna strateegiaga taotletav muudatus on seega tähelepanu ümberorienteerimine materiaalselt keskkonnalt ja ainekesksuselt lapsele ning noorele. Ühinenud omavalitsuses peavad kõik teadma oma rolli ja panustama omavahel konkureerimata iga noore arendamisse.

Muudatuse saavutamine eeldab ka töökorralduses ja haridusvõrgus teatavaid ümberkorraldusi.

2.1 Vision aastaks 2040

Haridus ja noorsootöö avavad iga õppija võimed ja toetavad teda viisil, mis tõstab ta „katustest kõrgemale“.

Haridusstrateegia lähtepunktiks on nüüdisaegne õpikäsitlus, mis asetab kõige keskmesse õppija. See tähendab, et ta on teadlik iseendast ja pakutavatest võimalustest nii haridusasutuses kui väljaspool. Tema õpiteekond on paindlik ja arvestab iga õppija personaalsete erisuste ning vajadustega. Samuti on tal võimalik oma haridustee kujundamisel kaasa rääkida, mis eeldab oma tulemuste eest teadliku vastutuse võtmist.

Süsteemi osad – lasteaiad, koolid, huvikoolid ja noortekeskused – moodustavad igal tasandil toimiva ning strateegiliselt juhitud terviku. Nad pakuvad mitmekesiseid valikuid alates lasteaiast lõpetades mitteformaalse hariduse ja vabatahtliku tegevusega.

Haridussüsteemi läbinule on avatud kõik valikud.

2.2 Missioon

Haridus- ja noortevaldkonna missioon on iga Põhja-Pärnumaa lapse ning noore mitmekülgsel arengu toetamine just talle sobival moel.

2.3 Eesmärgid

E1. Õppimine on isikukeskne ja toetab õppija igakülgsel arengut.

Soovitud seisund

Haridus- ja noortevaldkonnas rakendatakse isikustatud lähenemist, mis sisaldab nii formaalset kui ka mitteformaalset õpet. Igale lapsele ja noorele on tagatud igakülgsel tugi – andekaid „kiirendatakse“ ja abivajajaid aidatakse järele. Vajalik info liigub osapoolte vahel tõrgeteta (lapse ja noorega ühest astmest ning asutuste vahel kaasa).

Haridus- ja noortevaldkonna osapooled on teadlikud viimastest uuendustest ja rakendavad neid parimal võimalikul moel. Õppimise ja õpetamise mudelid tagavad tulevikutöö universaalsete oskuste ning väärtushinnangute kujunemise, võimaldades õppijatel kiirelt muutavas maailmas konkurentsivõimelisena püsida.

Õppijad võtavad oma tulemuste eest ise vastutuse ja teadvustavad oma rolli õppeprotsessis.

E2. Haridus- ja noortevaldkonnas töötavad innustunud ja pädevad inimesed.

Soovitud seisund

Asutused on hästi ja uuendusmeelselt juhitud. Organisatsioonikultuur on avatud ja töötajate personaalset arengut edendav.

Töötajad on pädevad oma ala spetsialistid, kes teevad oma tööd suure pühendumusega, olles õppijaile positiivseks eeskujuks. Nad tahavad ja suudavad kaasas käia kiirelt muutuva keskkonna nõudmistega.

Kindlustatud on kõikide valdkondade töötajate olemasolu ja järelkasv – töö haridussüsteemis on lugupeetav ning motiveeriv.

E3. Asutuste võrk on tasakaalus ja keskkond on tänapäevastele ootustele vastav.

Soovitud seisund

Haridusvõrk vastab valla elanikkonna suurusele ja paiknemisele, olles omavalitsusele rahaliselt jõukohane. Jätkusuutmatute asutuste tegevus on lõpetatud ja vabanenud ressursid suunatud teiste asutuste arendamisse. See on muutnud keskkonna meeldivaks, turvaliseks ja tänapäevastele ootustele vastavaks.

Gümnaasiumiharidus on mitmekülgne ja pakub õppijaile valikuvõimalusi. Huvikoolid ja peamiselt üldhariduskoolides pakutavad huviringid lähtuvad noorte vajadustest ning tagavad neile mitmekülgse arengu. Noorte vaba aega ja eneseteostust täiendab korras noortekeskuste võrgustik.

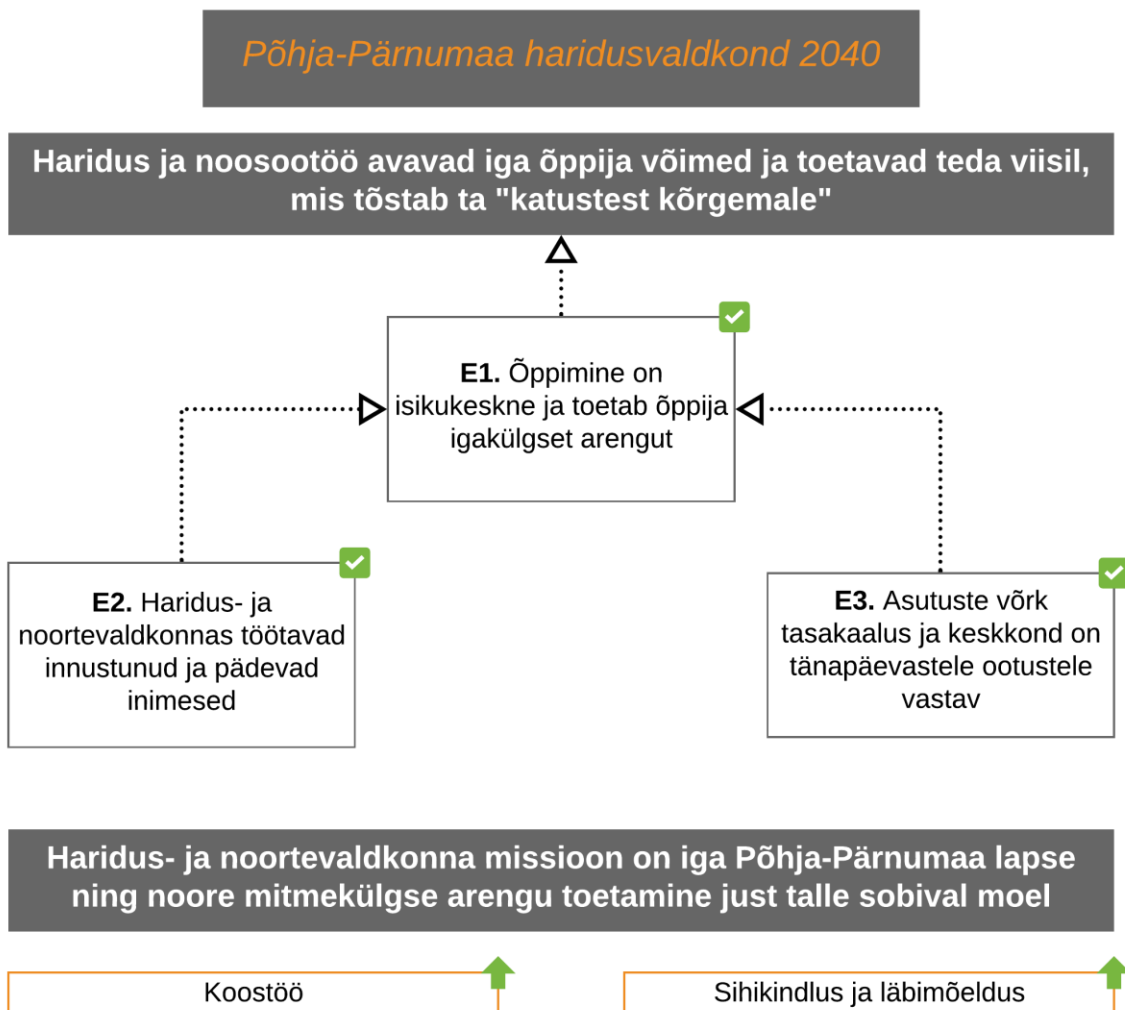
Transport on korraldatud selliselt, et tagatud on kõikide õppijate mugav ligipääs asutustele.

2.4 Läbivad põhimõtted

Arengukava viiakse ellu läbivatest põhimõtetest juhitud. Nendeks on:

- Koostöö – Põhja-Pärnumaa on ühtehoidev omavalitsus. Piirkondlikke erisusi arvestatakse, kuid omavahel ei konkureerita, vaid arendatakse teineteise tugevaid külgi;
- Sihikindlus ja läbimõeldus – otsuseid tehakse pikaajalist visiooni, mitte päevapoliitikat silmas pidades, isegi kui need mõnikord ei taga kiiret edu. Otsuste tegemisse kaasatakse kõik asjasse puutuvad huvigrupid.

2.5 Strateegiakaart

3 Arengukava rakendamine

Visiooni ja eesmärkide seiramiseks viiakse iga kolme aasta järel läbi ühtlustatud uuring kõikides haridusasutustes, mis hõlmab nii laste, vanemate kui ka töötajate küsitlemist. Nii on vallavalitsusel võimalik süveneda ka lisaks haridustaristu ja majandamisega seotud küsimustele hariduses sisuküsimustesse.

Hinnatakse rahulolu mitmesuguste aspektidega, sh:

- Juhtimine;
- Keskond;
- Tugivõrgustik;
- Koostöö;
- Valikuvõimalused, vaba aeg;
- Edasi õppimise võimalused.

Uuringu väljatöötamisel tehakse koostööd SA Innove, valla haridusasutuste ja teiste partneritega. Kasutatakse juba olemasolevaid regulaarseid küsitlusi, mida täiendatakse vastavalt Põhja-Pärnumaa haridusvaldkonna eesmärkidele. Uuringu täpsem sisu töötatakse välja 2021. a alguseks.

Eesmärkide elluviimiseks on koostatud tegevuskava, mis on eraldi arengukava lisa. Tegevuskava elluviimist hindab vallavalitsus iga-aastaselt, andes igale tegevusele hinnangu tehtud, pooleli või tegemata. Viimasel juhul tuuakse välja tegemata jätmise põhjused.

4 Tegevuste ja investeeringute kava

Tegevuste ja investeeringute kava hõlmab perioodi kuni 2030. aastani. Seejuures on aastapõhiselt tegevused välja toodud aastani 2023. Värvilise taustaga on tähistatud need aastad, mis märgivad süsteemi väljatöötamise tähtaega.

Tabel 1. Haridus- ja noortevaldkonna tegevuskava

Jrk nr	EESMÄRK > TEGEVUS	ELLUVIIMISE AEG					EELDATAV MAKSUMUS	KOMMENTAARID
		2020	2021	2022	2023	2024-2030		
E1	Õppimine on isikukeskne ja toetab tema igakülgset arengut							
1.1	Asutustevahelise infovahetuse süsteemi täiustamine ja rakendamine, et info liiguks lapsega kaasa	x	x	x	x	x		
1.2	Üleriigilistes programmides osalemine (KiVa, Tervist Edendav Kool, Ettevõtlik Kool, Tervist Edendav Lasteaed, Kompostiv Lasteaed jt)	x	x	x	x	x		
1.3	Huvitegevuse mitmekesistamine ja õpetatavate ainetega sidustamine	x	x	x	x	x		
1.4	Vändra Gümnaasiumist mõne riigigümnaasiumi filiaali kujundamine või muu lahenduse leidmine gümnaasiumiosa säilitamiseks					x		Muud lahendused hõlmavad näiteks veebipõhiste kursuste väljatöötamist koostöös teiste koolidega, sh riigigümnaasiumitega
1.5	Varajase märkamise ja sekkumise mudeli väljatöötamine HEV-lastete toetamiseks ning selle rakendamine		x	x	x	x		
1.6	Andekate laste "kiirendamise" programmi väljatöötamine ja rakendamine		x	x	x	x		
1.7	Tervikliku tugisüsteemi väljatöötamine ja rakendamine (HEV- ja ka andekatele lastele)		x	x	x	x		Hõlmab lisaks lapse toetamisele ka vanemate ja töötajate toetamist
1.8	Õppeprotsessi analüüs ja kohandamine muutunud õpikäsitusele vastavaks	x	x	x	x	x		
1.9	Isikustatud õpitee mudeli väljatöötamine ja rakendamine			x	x	x		
1.10	Noorsootöö võrgustiku loomine ja arendamine	x	x	x	x	x		Kõikide osapoolte, mitte ainult noortekeskuste baasil
1.11	Noorte vaimse tervise tagamise süsteemi ja narkootikumide leviku tõkestamise plaani loomine ning rakendamine	x	x	x	x	x		Eeldab kõikide valdkonna osapoolte panust ja võrgustiku loomist (vt punkt 1.10)
1.12	Noorte kaasamise strateegia välja töötamine, noortevolikogu arendus- ja mentorlusprogrammi väljatöötamine ning rakendamine		x	x	x	x		
1.13	Noorteprogrammide rakendamine noorte ettevõtlikkuse arendamiseks	x	x	x	x	x		Osalemine Ettevõtliku Kooli programmis, koostöö ettevõtjatega jne
1.14	Noorte projektlaagrite arendamine, laagrikasvatavate arvu suurendamine koolitusprogrammis osalemise kaudu	x	x	x	x	x		
1.15	Noorteinfo edastamise süsteemi loomine ja rakendamine	x	x	x	x	x		Valdkonna ühise inforuumi loomine, sh kultuurivaldkonnas
E2	Haridus- ja noortevaldkonnas töötavad innustunud ja pädevad inimesed							

Jrk nr	EESMÄRK > TEGEVUS	ELLUVIIMISE AEG					EELDATAV MAKSUMUS	KOMMENTAARID
		2020	2021	2022	2023	2024-2030		
2.1	Õpetajate motivatsioonipaketi loomine (ametikorter, sisseelamis- ja mentorprogramm, noore õpetaja toetus jms) ja rakendamine			x	x	x		Vastavalt kehtivale korrale on noor spetsialist kuni 28 aastane (k.a)
2.2	Töötajate arenguprogrammide väljatöötamine ja rakendamine, sh individuaalsed koolitusplaanid	x	x	x	x	x		Koolide-siseselt
2.3	Koolituste tulemuslikkuse hindamise süsteemi väljatöötamine ja rakendamine		x	x	x	x		Koolide-siseselt
2.4	Personali süsteemne tunnustamine	x	x	x	x	x		
2.5	Töötajate supervisiooni süsteemi väljatöötamine ja rakendamine		x	x	x	x		Koolide-siseselt
2.6	Noorsootöötajate konkurentsivõimeline töötasu ja sidumine kutsestandardiga		x	x	x	x		Aluseks % õpetajate palgast
2.7	Mobiilse noorsootöötaja ametikoha loomine		x					
2.8	Noorte vabatahtliku töö tunnustamine ja motivatsioonisüsteemi väljatöötamine		x	x	x	x		Sh ka välisvabatahtliku kaasamine
2.9	Huvihariduse ja huvitegevuse riigipoolse toetuse kasutamise kvaliteedihindamine		x	x	x	x		Uuringu läbiviimine muutuse väljaselgitamiseks (noored, ringijuhid, treenerid, lapsevanemad)
2.10	Hariduslike erivajadustega lapsega töötavate spetsialistide motivatsioonipaketi väljatöötamine ja rakendamine			x	x	x		
2.11	Asutuste juhtimise ümberkorraldamine			x				Juhtidelt majandamise kohustuse äravõtmine
E3	Asutuste võrk on tasakaalus ja keskkond on tänapäevastele ootustele vastav							
3.1	Haridusvõrgu ümberkorraldamine vastavalt elanike arvule ja paiknemisele, sh:							
3.1.1	Vändra lasteaia Rukkilille maja renoveerimine	x					833 918	Riigihanke nr 215314 tulemus
3.1.2	Pärnu-Jaagupi lasteaiale juurdeehituse projekteerimine ja renoveerimine	x	x				620 000	Riigi investeeringu toetus (COVID) ja omaosalus
3.1.3	Tootsi Lasteaed-Põhikooli tänapäevastamine			x	x	x	2 000 000	Kahe hoone renoveerimine
3.1.4	Vändra Gümnaasiumi ruumide tänapäevastamine	x	x	x			700 000	Kehtiva eelarvestrateegia 1 000 000 eurot on jagatud ridade nr 3.1.4 ja 3.1.7 vahel
3.1.5	Pärnu- Jaagupi Põhikooli B-korpuse renoveerimine ja Pärnu-Jaagupi Muusikakooli kolimine B-korpusesse	x					156 168	Teostatud tööde maksumus
3.1.6	Vändra Noortekeskuse ruumide tänapäevastamine	x	x	x	x		100 000	
3.1.7	Vändra Muusikakooli kolimine Vändra Gümnaasiumi ruumidesse, selleks ruumide kohandamine		x	x			300 000	Kehtiva eelarvestrateegia 1 000 000 eurot on jagatud ridade nr 3.1.4 ja 3.1.7 vahel
3.1.8	Tootsi Noortekeskuse ruumide laiendamine ja tänapäevastamine			x				Maksumus sisaldub real nr 3.1.3, kuna asub kooliga samas hoones
3.1.9	Pärnu-Jaagupi Noortekeskuse ruumide tänapäevastamine			x			25 000	
3.1.10	Juurikaru Põhikooli kujundamine piirkondlikuks väikekooliks rahulikumat keskkonda vajavatele õpilastele			x	x	x	200 000	Elektrisüsteemi väljavahetamine, fassaadi- jm remonttööd
3.1.11	Vändra lasteaia Mürakaru maja renoveerimine				x	x	1 000 000	Otsustatakse vastavalt andmetele, kas renoveeritakse või ehitatakse Rukkilille majale juurdeehitus

Jrk nr	EESMÄRK > TEGEVUS	ELLUVIIMISE AEG					EELDATAV MAKSUMUS	KOMMENTAARID
		2020	2021	2022	2023	2024-2030		
3.1.12	Libatse lasteaiarühma tegevuse ümberkorraldamine või tegevuse lõpetamine			x				Investeeringuid ei kaasne
3.1.13	Pärnjõe Kooli ja lasteaia ümberkorraldamine või tegevuse lõpetamine		x	x	x			Investeeringuid ei kaasne
3.1.14	Vahenurme Lasteaed-alkkooli ümberkorraldamine või tegevuse lõpetamine		x	x				Investeeringuid ei kaasne
3.1.15	Vihtra lasteaia ja Vändra lasteaia liitmine		x					Investeeringuid ei kaasne
3.1.16	Kergu Lasteaed-alkkooli võimalik ümberkorraldamine					x		Investeeringuid ei kaasne
3.2	Tühjaks jäävate hoonete müük, rent ja/või lammutus	x	x	x	x	x		Sõltub asutuste võrku kujundavatest otsustest
3.3	Ruumide kohandamine muutunud õpikäsitusega vastavaks (väikeklassid, rühmatööde ruumid)	x	x	x	x	x		Sisaldub asutuste investeeringutes
3.4	Koolitranspordi ümberkorraldamine, võimaldamaks kõigile ligipääsu haridusasutustele	x	x					Sõltub asutuste võrku kujundavatest otsustest
3.5	Välise taristu tänapäevastamine (välitrenaažöörid, liikluslinnakud jms)	x	x	x	x	x	100 000	10 000 eurot aastas
3.6	Vanemate noorte (vanuses 18+) "kogukonnakeskuste" loomine ja kogukonda kaasamise strateegia välja töötamine			x	x			Pärnu-Jaagupi ja Vändra piirkondades